

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 30.

LÖSNUMMER 10 CENTS.

WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 6 JULI, 1922.

LÖSNUMMER 10 CENTS.

Nr. 27

Reducering av frakt-taxorna beordrad

Av de federala progressiva gynna 40 allians med liberalerna. Premiärminister Drury uppger ej hoppet om Lake of the Woods, Farmarpartiet ej mer en klassorganisation.

Redistribuering före nästa federalval

Den reduktion, som nu bestäms beträffande skogsprodukter, byggnadsmaterial, tegel, cement, kalk, potatis, stål, trädstolpar, fraktsatserna på spannmål och mjöl bestämdes av parlamentet under den just avslutade sessionen i enlighet med den skola som gällde under Crow's Nest avtalet. Järnvägsnämndens utslag upphäver vidare all ökning i frakttaxan på kol, undantagandes antracit samt kol från insjöhamnarna för befordran västerut, vilka fastslögs i september 1920.

Vid denna sessions slut finnes det många i landet som mena, att det vore fördelaktigt att hålla ett nytt val, så att av de tre partierna ett kunde komma tillbaka till Ottawa med större majoritet, och därigenom iständsättas ett inprägla sin vilja på de legislativa bestämmelserna utan att tvingas till kompromiss. A andra sidan är det många som äro fullkomligt tillfredsställda med resultatet och med ställningen sådana den ter sig, och som tro, att trepartistystemet visat sig praktiskt under avslutade parlamentssammanträdet, och man kan tryckt säga, att åtminstone en session till under närvärande system kommer att hållas.

En reduktion av 7½ proc. av fraktsatserna på huvudförnödenheter har verkställts och träder i kraft den 1 augusti genom beslut av järnvägsnämnden. Reduktionen nedskär höjningen av fraktsatserna, vilken verkställdes i september 1920 till tolv och en halv procent i västra Kanada och 17½ proc. i östra Kanada. Den ursprungliga höjningen, som nämden 1920 verkställde, var 40 proc. i östern och 35 proc. i västern, därpå följande:

En reduktion av 7½ proc. av fraktsatserna på huvudförnödenheter har verkställts och träder i kraft den 1 augusti genom beslut av järnvägsnämnden. Reduktionen nedskär höjningen av fraktsatserna, vilken verkställdes i september 1920 till tolv och en halv procent i västra Kanada och 17½ proc. i östra Kanada. Den ursprungliga höjningen, som nämden 1920 verkställde, var 40 proc. i östern och 35 proc. i västern, därpå följande:

Tre redaktörer gå på strejk

Det lär vara första gången svensk-amerikanska redaktörer strejka, men det har hänt vid tidningen Svea i Worcester, Mass., den 16 juni. Enligt lokaltidningar lär saken förhålla sig så att allt var ordnat för ett storställt jubileumnummer av tidningen till den 1 augusti. För det myckna extra arbete som detta kommit att kräva vid sidan av de vanliga gorn målen begärde i redaktionen anställda personer ersättning vid sidan av den ordinarie avlöningen. Litigivarna syntes ej ovilliga till detta, men gick ej in på att anså någon viss summa eller att ens garantera någon sådan ersättning. De närmaste medredaktörerna Einar L. W. Lundell och George Eklund lämnade sina platser. Därefter avgick också huvudredaktören Anders Schön från sin post. Till detta anmärker en kollega: En sådan strejk är av vida svårare natur än en vanlig strejk av yrkesarbetare. Det givtes intet överflöd på pennor som säga i en tidning. Det går icke att ersätta de strejkande med att bara öppna ett fönat och visa, såsom en tidningsutgivare i Chicago på sin tid utlåt sig.

Skildrar den vita terrorn uti Sydafrika

Dave Kendall, sekreterare och organisator för Workers Union i Sydafrika, och som vistats där i 20 år, blev utvisad efter undertyckandet av den stora gruvsträjken. Han har nu ankommit till London och givit en livlig framställning av den stora striden, som var så full av dramatiska moment, och under vilken regeringen använt sig av beprövade tsaristiska metoder. Uppripenheten till strejken var, att arbetsgivarna ville ha rätt att använda ett större antal negroer i förhållande till de vita än förut var fallat. Detta för att göra gruvdriften mera profitabel. Accepterandet av detta krav skulle ha gjort 5,000 vita arbetare arbetslösa och utan existensmedel. Detta kunde man icke finna sig i, och så kom striden.

Efter det denna pågått trenne veckor syntes arbetsgivarnas motståndskraft nästan uttömd. Det var då regeringen grep in, inkallade 2,000 man ur "medborgarsarmén" till skyddstjänst. Oroligheterna började med en provokation i Boksburg, där en fredlig arbetardemonstration under vägen till Folkets hus avbröts. "The Red Flag" utanför fångelat, där några arbetsskamrater inspårades. Polisen ryckte ut och sköt på massan utan

anledning, och tre av arbetarna dödas. Organisationerna begärde, att polisofficern skulle ställas till ansvar för mord, ty det var uppenbart mord som förelåg, men regeringschefen förklarade, att detta skulle vara att beröva polisen all auktoritet. På detta svarade arbetarna med att problemerna generalstrejk. Den metod man använde i Sydafrika var, att de strejkande gingo runt till verkständerna och arbetsplatserna och stängde dem. En samlung kvinnor, som marscherade till telefoncentralen, för att förkänna telefonerna att nedläggas arbetet, blev mött med bajonetter. Vid detta tillfälle fick en 16-års pojke en bajonett rikt rätt igenom livet. I Benoni brände polisen med Folkets hus i grunden. Det var nybyggd och hade kostat en stor summa i uppförande. Från aeroplan kastades bomber på arbetarmöten, vilka även besköts med artilleri. General Herzog, som i parlamentet kritiserade regeringen och anklagade den för mord på arbetare, uppställde ett brev från en moder, som ville ha reda på, varför hennes tre söner, som endast tredrigt lagt ned arbetet, med våld blivit dragna från hemmet

(Forts. å sid. 4.)

Federalt ingrepp i järnvägsstrejken

De strejkande hejras fångeläsa. Försök att gejra strejken hava ännu ej lyckats.

Jewell vägrar infinna sig

Canadas järnvägsunionen vakta med största intresse situationen uti Förenta Staterna. Det ultimatum, som i onsdags f. v. sändes av B. M. Jewell, chef för Railway Employees' department av A. F. of L. till ordföranden för Association of American Railway Executives, om att 400,000 verkstadsarbetare vid nationens järnvägar skulle strejka, ifall järnvägsnämnden framhårdade i sin föreläggna lönereducering på \$60,000,000 krigen, ignorerades fullständigt samt möttes med tyndnad.

På grund därav ansåg man, att det endast fanns två utvägar att undvika den hotande strejken. Den ena var, att en konferens mellan unionledare och exekutiva sammankallades, och den andra, att järnvägsnämnden togs i besittning. Förenta Staternas Railroad Labor Board sammankallade också i torsdags unionledarna och exekutiva uti mötas inför densamma som i Fredags för att diskutera medel att hindra strejken. Samma afton stod man inför utsikten, att den federala regeringen inkrad enligt den auktoritet, som ges den under Transportation Act. Allt endast järnvägens exekutiva förkastat arbetarnas ultimatum, så beredde sig ledarna för de sex "shop crafts unions", vilka kallat strejk för i lördags, samt ledarna av de fyra andra unions, vilka då företogo strejk omröstning, att besvara den kallelse, de fått uti infinna sig inför järnvägsnämnden.

Samtidigt utsände presidenterna för sagda "Shop craft unions" order att strejka kl. 10 på morgonen den 1 juli. Det federala inskriftdömet uti hindra detta misslyckades och B. M. Jewell vägrade att ställa sig till rättelse den orden, han erhållit av järnvägsnämnden, att infinna sig. Nämnden förklarade då, att det ej skulle göra något vidare försök att medla. I lördags kl. 10 på morgonen gingo också mycket riktigt 400,000 verkstadsarbetare vid järnvägarna ut på strejk. Detta är den första allmänna strejk av någon standard järnvägs.

Profeterar allmän hungersnöd

Den värsta missväxt och hungersnöd sedan 1315 tros att inträffa nästa år.

Den framstående vetenskapsmannen, Sir William Beveridge, anser utsikterna 1923 mörka. Världskriget rasade i fyra år. Då freden åtteligen kom, började den ekonomiska depressionen, som, då den drog sig kulmen, omfattade snart sagt hela världen. Nu har den börjat vika och efterträdas av en om säkta skenande förbättring å världsmarknaden. Skolan normala tillstånd som man allmunt hoppas, inom kort åter inträffa? Eller skola hya riket följa i de gamla spår och avtryta den gynnsamma utveckling, som nu pågår?

Det indirekta svar på dessa frågor, som ges av den framstående vetenskapsmannen sir William Beveridge, är föga muntera. Sir William förklarar nämligen, att nästa år kommer att karaktäriseras av vittomfattande hungersnöd. Sir William grundar detta sitt påstående på en statistisk beräkning han gjort och som just nu är föremål för den mest detaljerade granskningen av engelska och amerikanska vetenskapsmän. Sir William har studerat vetepriernas variationer under de sista trehundra åren och har därvid kommit till det resultatet, att maximi-inkomster inträffat med intervaller på cirka 15-13 år. Enligt hans statistiska analys påverkas på olika sätt årstiderna av fyra väderleksperioder, som följa efter varandra. Den ena perioden omfattar 4,37 år, och det märkliga är att denna period sammanfaller med den som förut bestämt genom studium av solfläckarna, vilka som bekant visats ha en stark inverkan på temperaturerna och därmed även på åravskiften. Den andra perioden omfattar 5,11 år och kännetecknas av temperatur- och nederbördarekord. De andra perioderna — på 3,74 och 3,71 år — äro mera svarbestämda. Alla dessa perioder utnyttas i en för årsväxten högst ogynnsam period med våldiga regnfall, vilken period just inträffat nästa år — från februari till september, således just under skördesäsongen.

Svensk-amerikansk präst "bojkottad"

Med anledning av den i augusti nämda detta år skeende referendumomröstningen i förbudsfrågan i Sverige, har under senare veckorna en kampanj igångsatt av båda sidorna, de vita och de torra, som i bitterhet och hänsynslöshet lämnar just ingen ring övert till att önska. De bedrivna livliga propagandan och användning av härvidlag dels av tidningspressen, dels av samfundets, som spridas i hundratal. Man drager sig icke för att överskrida gränsen för det honetta. Förbudsvännerna ha skaffat sig flera talare från Amerika, som resa landet runt och verka för förbudslagen. En av dessa är pastor G. K. Stark från Minneapolis. Han är en effektiv talare, men han har fått hjärtligt påskrivit t. o. m. av de religiösa för vad man anser som ett brytande mot ett etiskt bud, nämligen att politiken skall vara bannlyst från kyrkorna. Det är troligt att pastor Stark icke tänkt på att i detta fall inträffar man en liberalare ståndpunkt här i Amerika, och att särskilt frågor, som äro av moralisk innebörd såsom ju nykterhetsfrågan väl får anses vara, bli diskuterade i kyrkorna. Men i Sverige har man en annan åsikt: Här om det skarpaste. I de trilogiska organ, Svenska Morgonbladet, förekommer en skarp protest mot användandet av kyrkan för "politisk propaganda".

Sovjetfartyg ligger i Hull

Den röda sovjetfartyg svajar för första gången i en engelsk hamn. Den ryska ångaren "Karl Marx", hemmahörande i Petrograd, har nämligen inkommit till Hull med en stor trälast. Sovjetångarens ankomst betecknar ett viktigt steg framåt i upptagandet av de engelsk-ryska handelsförbindelserna. "Daily Herald" korrespondent har gjort en visitt på fartyget. Han framhåller att snygghet och ordning råder här. Besättningen utgöres av övertygade kommunister, men kaptenen är en "partilös". Denne har dock för korrespondenten uttalat som sin övertygelse, att ett stortande av sovjetmakten är fullständigt uteslutet. Besättningen berättade att förhållandena i Petrograd ständigt förbättrades.

25-årsminnet av Andreés dödsfärd

Den 11 juli 1897 startade tre svenskar en olycksfärd mot Nordpolen. Spårlost försvunna hjältar. Andreé var den förste, som sökte ut för den djärva idén att nå Nordpolen i ballong. När i dessa dagar den norske upptäcktsaren Roald Amundsen, den hittills lyckligaste av alla polarforsknare kan man säga, anträtt sin färd till nordiska ishavet och liksom i förbigående antåg till nordpolen också, ehuru den ej är huvudsyftet, erinra sig säkerligen de flesta även svensken Andreé och hans två följeslagare, Strindberg och Fraenkel, djärva försök att med ballong uppnå nordpolen. Andreé var den förste polarforsknare, som sökte utföra denna djärva idé, men på den tiden fanns det inga styrbara luftskepp av något slag och Andreés försök att genom släpliner styr ballongen, misslyckades också på grund av att linorna till stor del blevo kvarlämnade före uppstigningen. Vilken utveckling har ej luftseglingskonsten undergått på ett kvartssekel! Nu korsa luftfartyg på alla slag både land och hav och flygflygkornen bliva allt sälsäntare. Amundsen ämnar också använda sig av flygmaskiner för att företaga utflykter till kortare sträckor omkring sitt fartyg när detta blir intruset i polarnas.

Den äldre generationen minnes säkert med vilket intresse Andreés förberedelser följdes i hela världen och huru efter förlyckandet man i årtal sysselsatte sig med att gissa de djärva polarfararnas öde. "Aftonbladet" har i dagarna offentliggjort en artikel av sin korr, vilken till följd skriftställaren J. Stading, vilken säkerligen skall läsas med intresse, varför vi i huvudsak återgiva densamma härnäst: I sommar, närmare bestämt den 11 juli, blir det som bekant 25 år sedan andreé och hans män startade från danskan på den olyckliga ballongfärd mot nordpolen, från vilken de aldrig återvände. Under dessa 25 år har intet framkommit, som kunnat skingra dunklet kring våra tappra lämdans öde. På danskan lägo såväl 1896 som 1897 flera tidningskorrespondenter (Forts. å sid. 5.)

Alla politiska frågor bannlysta i Haag

Irlandska fristatens trupper hava gjort segerrika attacker. Tyskarna frukta årsdagen utav fredens undertecknande. Ett förmånligt ryskt-tjeckiskt handelsfördrag.

Ryssland: pangar först, villkoren sedan

Chefen för den ryska sovjetdelegationen vid konferensen i Haag yttrade sig vid denna tidning. "Visa oss pengarna först och sedan vilja vi tala med er." Därmed menade han, att de allierade skulle låna Sovjet-Ryssland en större summa för att ordna dess finanser. Sedan vore de villiga att underhandla med dem. De allierade ville däremot, att Ryssland skulle visa nödig säkerhet, innan något lån kunde komma på tal samt ansåg den ryska framställningen för i hög grad cynisk. Det är särskilt på grund av uttalanden av Ryssland nationaliserade egendom, som man hänger sig upp på. Sovjet har dock lovat att återställa dylikt egendom i proportion till det lån, som det kan erhålla. Basis för Haag-konferensen har nu lagts och det framgångsrikt. Vad som har hänt är detta: Alla politiska frågor, krigsskulderna inberäknade, ha strukits. Sovjet har underkrävt om, att om en tillfredsstillande överenskomst kan göras beträffande skulder före kriget, återställandet av utländskt egendom samt skälig ersättning för vad som ej kan återställas, så skall den icke-ryska kommissionen rekommendera till respektiva regeringar, att de möjlighetsvis privat kredit till Ryssland — huvudsakligen i varor — under lämpliga garantier. Dessa villkor ha accepterats av ryssarna. Man ämnar således alldeles utesluta politik och endast sysselsätta sig med rent tekniska frågor för att undgå samma öde som Genuev-konferensen.

Den irlandska statens trupper vunnit i fredens framgång, i det att de insurgeter, som hållit Four Courts i Dublin, kapitulerade utan villkor. Bytet blev 130 fångar. I torsdags började fristatstrupperna att bombardera de Valeras hälvark och samma afton lyckades de intaga deras fäste nära Hammam hotell i Dublin. Emmon de Valera blev då sårat. Hammam hotell antändes och 29 insurgeter omgäto ut därifrån under skydd av en flotta flagga samt gävo sig. Ett officiellt telegram från general O'Duffy, som kommanderar regeringens trupper, kungör, att revoltens brutits samt att man beräknade inom kort intaga de andra insurgetpositionerna.

Den britiska regeringens politik beträffande fredofördraget, Nationernas Liga och Ryssland talades skarpt i en resolution formulerad av parlamentets medlemmen Thomas Shaw och godkänd av arbetarpartiet i London pågående konferens. En resolution förordande anslutning till kommunistpartiet förkastades med överväldigande majoritet. I sin resolution bekämpar Shaw förslaget om en kooperation mellan Storbritanniens utrikespolitik och Förenta Staterna. "Ju mindre vi närma oss Förenta Staterna isolerande hållning, dess bättre", förklarade Shaw. "Det rika Amerika lever i avskildhet och nekar att medverka till Europas återuppbyggande".

Flera firmor i London ha beslutat anställa exsoldatör.

Primärvälet uti Minnesota

Primärvälet i Minnesota utföll så att senator Kellogg besegrade Ernest Lundeen i kandidaturen till förbunds-senator. Demokraterna nominerade till kandidat till samma sysla mrs Anna D. Olesen och farmer-laborpartiet dr Henrik Shipstead. Guvernör J. A. O. Preis blev av republikanerna nominerad till återval, under det att Edward Lindberg nominerades av demokraterna och Magnus Johnson av farmer-laborpartiet. Till kandidater till statssekretären nominerades av republikanerna nuvarande statssekretären Mike Holm, av demokraterna Claude Swanson och av farmer-laborpartiet Susie W. Stageberg. Statskanslören Henry Rines blev nominerad till återval, vilket även var förhållandet med järnvägs- och varuhuskommissionären Ivan Bowen. Kongressman Sidney Anderson blev av republikanerna nominerad till återval, liksom till även kongressmännen Harold Knutson, Andrew J. Volstead, Oscar J. Larson och Halvor Stoenerson.

Brasilien som ett bomullsexportland

Under de europeiska bomullsfabrikernas kongress i Stockholm har man i detalj diskuterat frågan om ökning av världens bomullsexport och fabrikanternas befrielse från beroende av den amerikanska bomullsexporten, säger korrespondenten H. O'Flaherty i ett telegram från Stockholm, daterat den 29 juni. Det viktigaste inslaget i kongressen är var den optimistiska rapporten om de hastigt förbättrade bomullsexporterna i Brasilien. Spårarna i Lancashire hoppas, att i en framtid bli i stånd att ersätta amerikansk bomull med brasiliansk på den engelska marknaden. För närvarande är den brasilianska bomullen allt för blandad för att tillfredsställa de engelska fabrikanterna, men kommittéutgåsom som skola resa till Brasilien och uppmana regeringen att omedelbart vidtaga åtgärder som steg för steg förbättring av bomullsexporten. Under kongressen härstades företedde representanter för sydamerikanska bomullsexporter flera prov på sydamerikansk bomull för att visa, att det är möjligt att avskaffa sådana mer af förmådde icke övertygade fabrikanterna från Lancashire, att Brasilien är i stånd att producera en tillräckligt kvantitet för om också endast en liten del av vad man behöver. Vid flera tillfällen under diskussionen vidförde talarna det faktum, att den amerikanska bomullsexporten hastigt avtagit, dels på grund av bomullsmaskens härjningar och dels på grund av den inhemska amerikanska bomullens stigande efterfrågan på marknaden, som varje år kommer de europeiska fabrikanterna att klaga över bomullsbrist.

Då betalningen var skinn och ej dollars

När agenterna för Hudson's Bay kompaniet började driva handel med Amerikas indianer, funno de det lönlöst att börja tala om priser uttryckta i engelskt myntslag. Indianerna ville inte ha silver och guld. De ville ha brossor och knivar samt mat och kläder. I utbyte lämnade de skinn och pälsar till handelsplatserna. Där för sades de också, att en vara värld så och så många bäverskinn. Och handelsmännen funno, att de kunde göra mycket bättre affärer genom att anpassa sig efter indianernas seder, och därför blev det vanligt att säga, att en bössa exempelvis kostade 26 skinn.

Då vi tala om pengar, tänka vi oss så och så mycket guld, silver eller sedlar. Vårt myntsystem är emellertid relativt nytt. I Årtusenden har världens folk lyckats reda sig med samma primitiva betalningsmedel, som Hudson Bay indianerna använde för några hundra år sedan. Många olika slags "pengar" hava sett dagen i olika delar av världen. Folk, som livnärde sig av boskapskötet, uttryckte ett pris i ett visst antal kor eller får. Till och med i våra dagar finnas en del stammar i Kaukasus-bergen, som säga, att en vara kostar så och så många kor eller så och så stor del av en ko. Då de första nybyggarna kommo hit till Amerika, funno de, att indianerna använde som pengar svarta och vita snäckor, som de trädde upp på snören och boro omkring livet eller omkring halsen. De kallade dessa "wampum". På Island använder man torkad torsk som pengar. Fiskarna, som leva utmed kusterna av Indiska oceanen, råga ett pris i så och så många mотреkrar. Det är ej svårt att förstå, varför dylika saker utväljas till att representera pengar. De utgöra saker, som folk behöver här i livet. Vidare äro de lätta att föra med sig samt kunna förvaras under längre tid. Hudson Bay indianen till exempel samlar en mängd bäverskinn. Han kan inte använda dem för egen del, så han börjar handla med dem, och han vänder sig då till folk, som han vet har gott om livsmedel eller andra varor, men behöver pälsverk. Och skinn äro starka samt lätta att räkna. Ett annat exempel på, hur en viss artikel kan utväljas till betalningsmedel, kan fås från kolonin Virginia i tidiga historien. I denna koloni fanns endast litet guld och silver. Inga gruvor funnos och de handelsmän, som kommo från andra länder, kvarlämnade inte mycket silver och guld. Folket behövde emellertid en någon-ting att köpa med. Och så utvalde man tobak. Tobaken höll sig bättre

(Forts. å sid. 4.)

Dec 24
Pres. Librarian
Winnipeg